

Etická výchova

Pracovní listy pro 5. ročník základních škol

Květa Trčková
Romana Zemanová

Ilustroval: Roman Bureš

V rámci projektu CZ.1.07/1.1.00/26.0114 „Etická výchova a učebnice“

Vytvořilo Etické fórum ČR, o. s., ve spolupráci s Národním institutem pro další vzdělávání.

Tento materiál je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

DIALOG

1. Zopakuj si, co je to komunikace. Pomůžeme ti.

SVDRÍKLMEBNOÍ

DVOTRNOWZVUBMTÍHVEÁCNPÍ

.....

VEÝVMWĚBNPA IVNNFIOTRNMWAOCVÍ

.....

2. K následujícím obrázkům vymysli, o čem si asi osoby na nich povídají?

.....
.....
.....

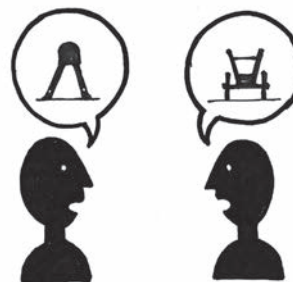
.....
.....
.....

.....
.....
.....

O ČEM MLUVÍME?

1. POZNÁŠ, KTERÉ JE TO ČESKÉ PŘÍSLOVÍ?

2. BABYLONSKÉ ZMATENÍ

O: Mami, můžu jít ven?

T: Tak dobře, a kam chceš jet na výlet?

O: Pomůžeš mi napsat úkol, prosím?

T: Myslel jsem, že půjdu na fotbal.

O: Ále, máme zase překlad z angliny

O: No, ale pořád ti to jde líp než mě.

O: Jdu si s Honzou zajezdit na kole.

M: To slibuješ pořád!

M: Příklad na večeri, v sedm hodin.

O: V kolik hodin mám být doma?

M: Kam pojedeme v neděli na výlet?

J: Jé, to mi ale moc nejde.

M: Tak si vezmi přilbu a jezdí opatrně.

J: Už zase? A z čeho?

T: Tak pojedeme až příští týden.

M: Už zase na fotbal, já chci na výlet.

M: S kým tam půjdeš?

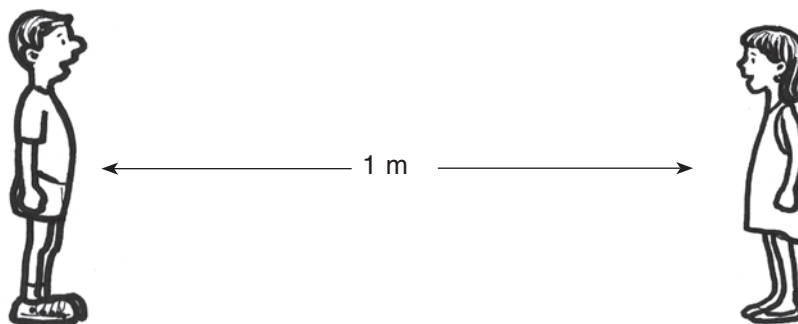
J: Tak si přines věci a nezapomeň na slovník!

HOP A SKOK

1. Na ose zkus naznačit přiměřenou vzdálenost při rozhovoru. Je to ta vzdálenost, která ti je při rozhovoru nejvíce příjemná, která ti vyhovuje.

2. Na obrázcích jsou skryta další pravidla pro správný dialog. Odhalíš je? Pojmenuj je.

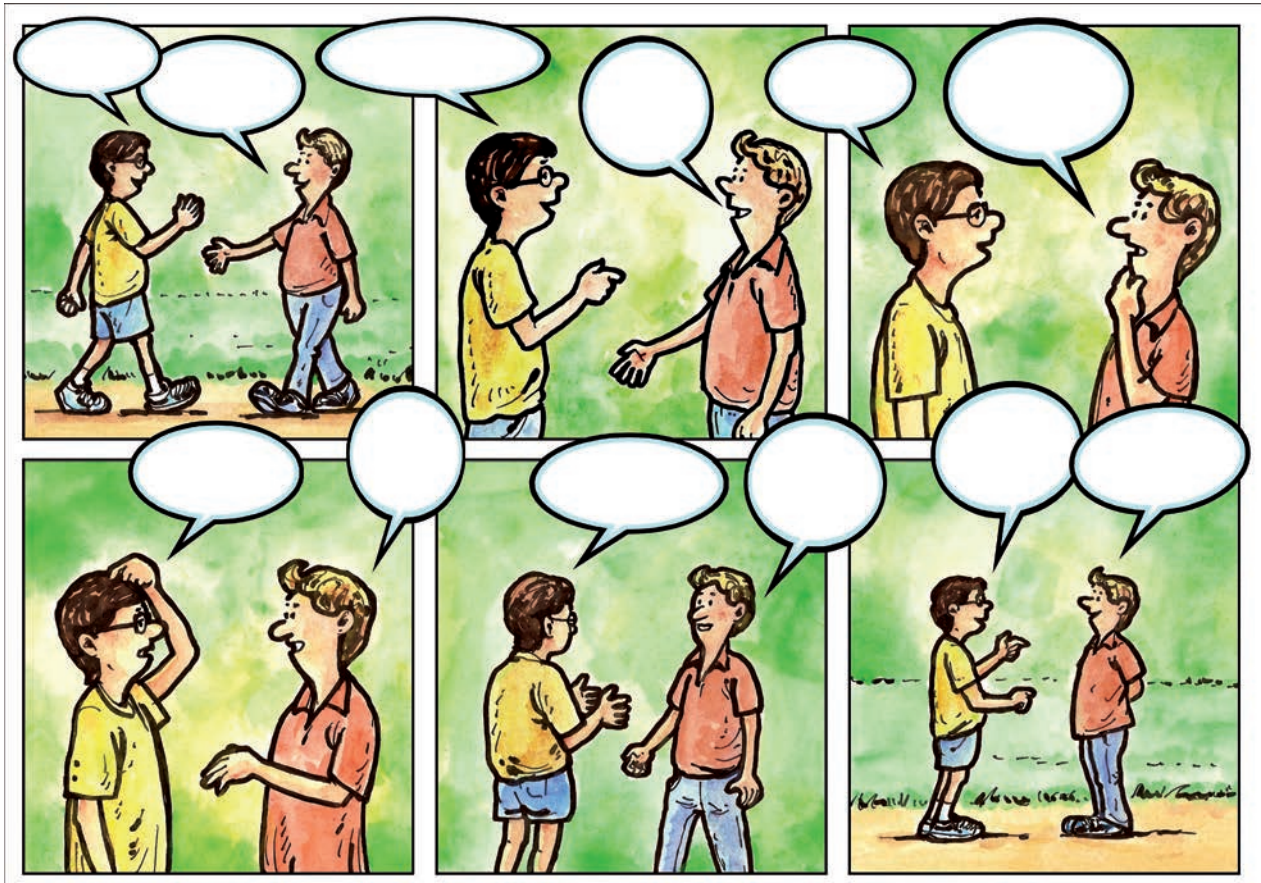
3. Naformulujeme další dvě pravidla. Zapište si je do pracovního listu Pravidla komunikace

4. .tkatnok ínčo emejužrdoD

5. .alět jotsop ýncířtstv emám urovohzor iřP

S KÝM MLUVÍM? I.

1. Kamarádi se sešli a povídají si. O čem asi? Tak to už je váš úkol – doplňte do bublin jejich rozhovor.

2. Při rozhovoru v komiksech, v těch, které jste dělali při aktivitě, vlastně při všech rozhovorech, je velmi důležitý celý průběh. Nelze podcenit ani začátek, ani konec. Víš, čím rozhovor končí a začíná?

.....

.....

.....

6. !mevardzop rovohzor ičnok i jeničaz ydžV

3. Další zásadu si zapiš do svého seznamu na pracovním listě Pravidla komunikace!

A) S KÝM MLUVÍM? II.

1. Napište rozdíly v rozhovorech z učebnice:

Katka a Jana

.....

.....

.....

.....

.....

Paní učitelka a Katka

.....

.....

.....

.....

.....

2. Dalším úkolem pro vás je to, abyste slova uprostřed přiřadili postavičkám kolem. Jedno slovo můžete přiřadit i vícekrát.

Dobrý den čus prda
 automobil ahoj škola
 úča

Klient nekecej komp
 fočus výzo rande
 hodnocení dík řída
 nashle spolužák
 prázdniny klídek

ZOPAKUJTE SI ZÁSADY PRO VEDENÍ SPRÁVNÉHO DIALOGU, PŘEČTĚTE SI JE.
 A PŘEDEVŠÍM SE JIMI ŘÍDTE! HODNĚ ÚSPĚCHŮ V ROZHOVORECH!

B) PRAVIDLA KOMUNIKACE

1.

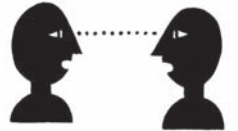
2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

KVÍZOVÁ STRÁNKA

HÁDANKY

1. Víte, kdo má největší problémy, když ho bolí v krku???
2. Víte, co dělá osel, když na něj svítí slunce?
3. Maminka koupí tři jablka v košíčku a chce je rozdělit třem dcerám, ale ještě jedno jablko musí zůstat v košíčku. Jak to udělá?
4. Jak se vejdou 4 černí sloni do trabanta???
2 dopředu a 2 dozadu.....
Jak se vejdou 4 šedí sloni do trabanta???

VYBARVI OBRÁZKY PODLE POKYNŮ:

Nápověda: Zvýrazněná slova jsou anagramy = slova, ve kterých je přeházeno pořadí písmen. Poradíš si?

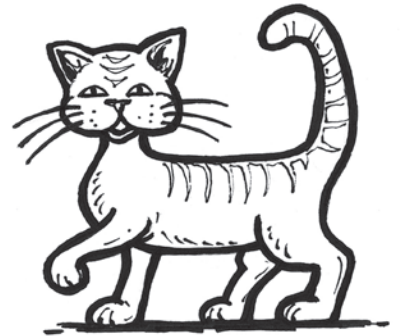
The **RORAPT** is blue, red and yellow.

The **GOD** is **HEWIT** and black.

The **TAC** is **RAGENO**.

The **RYTUBTEFL** is **LUFLOUCR**.

The **KSNAE** is **NEREG** and brown.

ZNÁTE JE?

Znáte je? Víte, kdo jsou nebo byli, čím se proslavili a s kým byli spřízněni?

K osobám ze sloupce 1 přiřaďte informace ze sloupce 2.

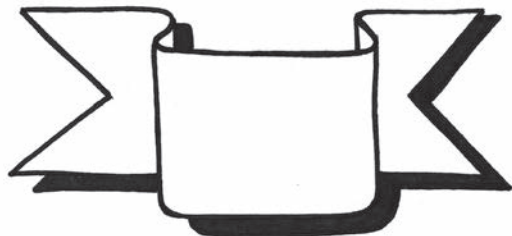
Sloupec 1	Sloupec 2
Václav Havel	anglická spisovatelka, autorka románů o čarodějnickém učni
Božena Němcová	český král, nazýván otec vlasti, zakladatel nejstarší univerzity v Čechách, známého mostu, císař Svaté říše
Karel Gott	první demokratický prezident ČR po sametové revoluci v roce 1989, spisovatel, dramatik
Karel IV.	první česká světice, říkalo se jí matka chudých, světlo slepých, pomocnice vdov a sirotků, babička českého krále Václava
Tomáš Garrigue Masaryk	přivedl slovanský národ do oblasti pod horu Říp, je po něm pojmenována naše vlast
Svatá Ludmila	autor dětských knížek, např. Karlík a továrna na čokoládu, Jakub a obří broskve, Prevítovi, Matylda...
Praotec Čech	česká spisovatelka, autorka známé knihy Babička
Roald Dahl	americký herec, kterého jste mohli vidět jako hlavní postavu ve filmu Piráti z Karibiku
Johny Deep	první československý prezident po odtržení Československa od Rakousko-Uherska v roce 1918
Joanne K. Rowlingová	český zpěvák, mnohokrát oceněný v anketě Zlatý slavík

SEBEHODNOCENÍ

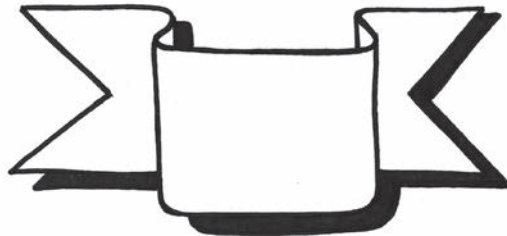

Do stužky napiš nebo nakresli charakteristiku, která tě nejlépe vystihuje (může to být vlastnost, výstižná přezdívka...).

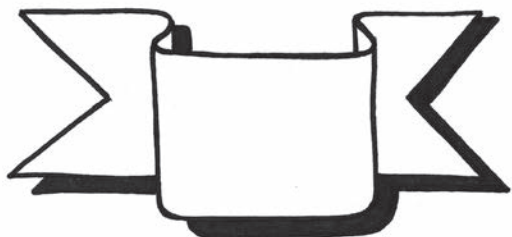
a/ všeobecně

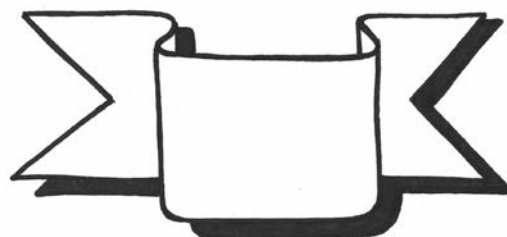
b/ doma

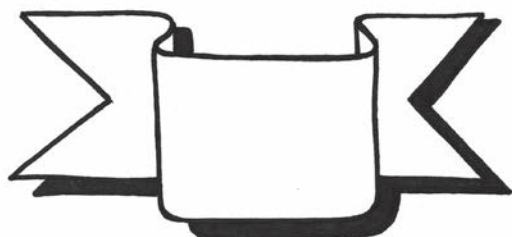
c/ ve škole

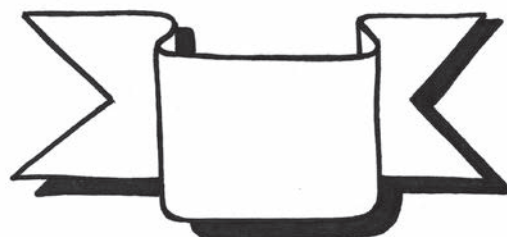
d/ na kroužku

e/ podle vlastního výběru

f/ podle vlastního výběru

V ČEM BYCH MOHL/A BÝT LEPŠÍ?

Do tabulky doplňte volná políčka – konkrétní cíle, kterých byste rádi v dané oblasti dosáhli. Zamyslete se a označte políčka, která vystihují váš postoj, např. křížkem, vybarvením....

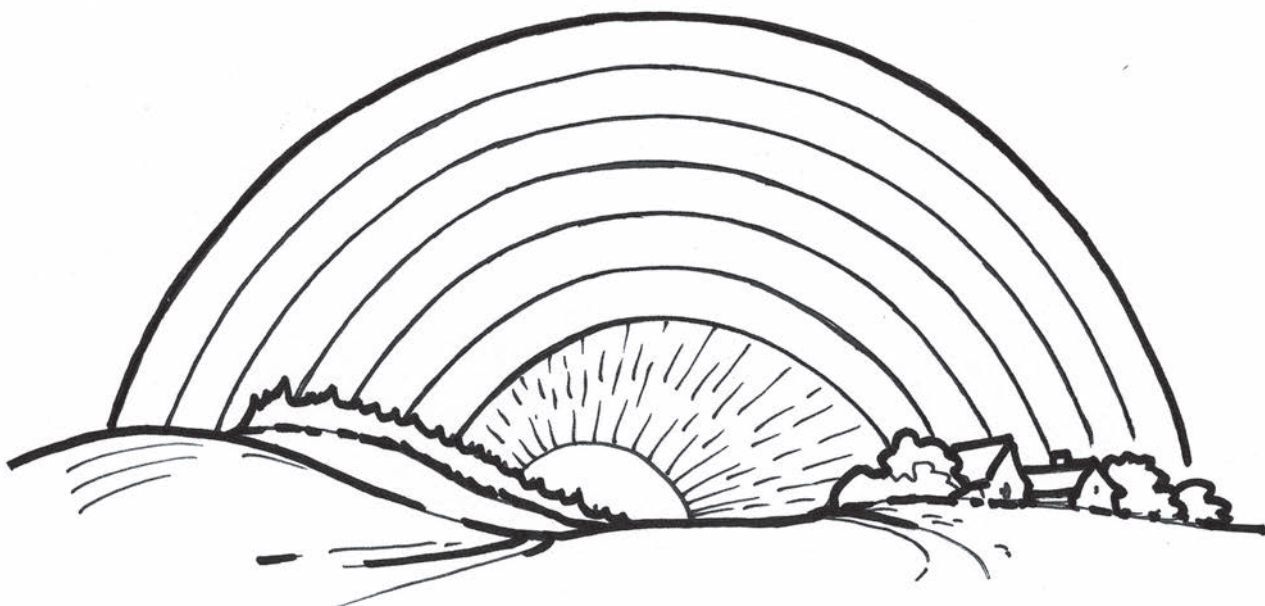
Oblast	Konkrétní cíl	Mohl/a bych být lepší	Mohl/a bych být lepší	Mohl/a bych být lepší
		ANO	NE	NEMÁM ZÁJEM
Sport	jízda na kolečkových bruslích			
Sport				
Škola	připravit projekt pro celou třídu na téma: Čím bychom chtěli jednou být			
Domov	připravit nedělní oběd			
Domov				
Zájmy	přečíst alespoň jeden díl Harryho Pottera			
Zájmy				
Vlastní výběr				

POZITIVNÍ NALADĚNÍ

1. Vymysli různé symboly pro pozitivní naladění do připravených rámečků (např. sluníčka, smajlíky, kytičky...).

2. Do duhy napiš, jak na člověku poznáš, že je pozitivně naladěn.

SLEDOVÁNÍ OKOLÍ

1. Všiměj si sebe a svého okolí po dobu jednoho týdne. Vyber si dva spolužáky a dva členy rodiny. Do připravené tabulky každý den (nejlépe večer) zapiš údaje o svém naladění a naladění vybraných osob ze svého okolí. Během jednoho dne budeš mít více zápisů.

Můžeš použít tyto zkratky:

P = pozitivní naladění,

N = negativní naladění,

J = jiné naladění.

Den	Já	Můj spolužák	Můj spolužák	Moje rodina	Moje rodina
Pondělí					
Úterý					
Středa					
Čtvrtek					
Pátek					
Sobota					
Neděle					

2. Zakroužkuj vyhovující slova.

V jakých situacích ses cítil/a lépe: když bylo mé okolí **pozitivně /negativně** naladěno.

Měl/a jsem kolem sebe více lidí naladěných **pozitivně/negativně**.

Situace jsem lépe zvládal/a, když jsem byl/a **pozitivně/negativně** naladěn/a.

Většinou se člověk **pozitivně/negativně** naladěn těší pevnějšímu zdraví.

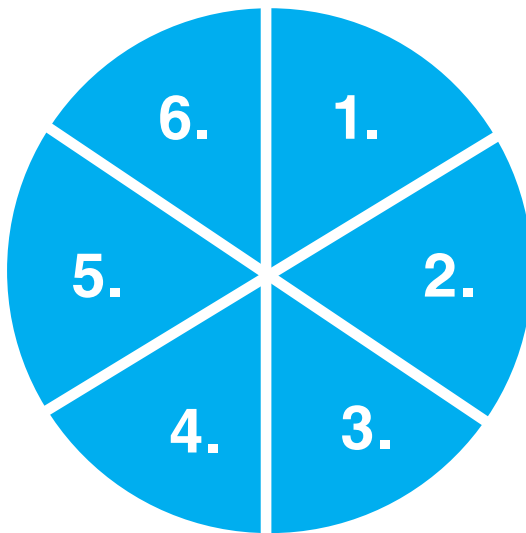
JAK SE VIDÍM

1. Z nabídky vyber šest vlastností, které tě charakterizují, jsou pro tebe typické. Vlastnosti dopiš k číslům vedle diagramu. Můžeš použít i vlastnosti, které nejsou uvedeny v seznamu.

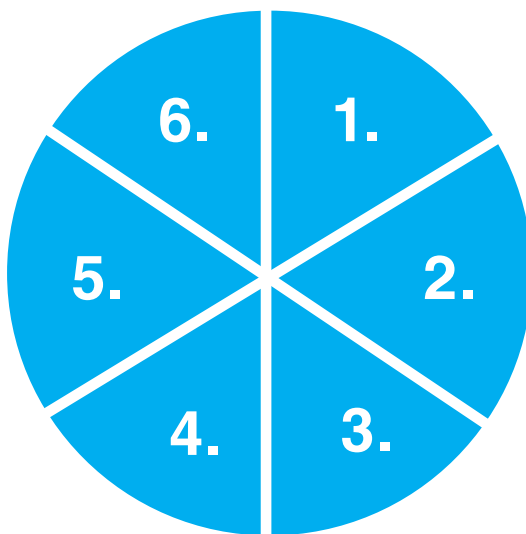
Nabídka vlastností:

smutný, veselý, mrzutý, náladový, bojácný, odvážný, zbrklý, nervózní, agresivní, kamarádský, nepřátelský, spokojený, nadšený, chladný, znužený

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.

2. Požádej spolužáka, aby zkusil vybrat 6 vlastností, jak on vidí tebe. Vyznačí je vedle druhého diagramu.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.

Porovnej výsledky. Vidí tě spolužák stejně, nebo jsou mezi vašimi pohledy rozdíly? Proč?

MOJE KLADY A ZÁPORY

Zamysli se a do tabulky napiš pět svých předností a pět vlastností, které se ti nelíbí nebo bys je rád změnil.

KLADY	ZÁPORY	CO MOHU UDĚLAT PRO ZLEPŠENÍ

Zde máte volné řádky pro nápady a rady vašich spolužáků:

.....

.....

.....

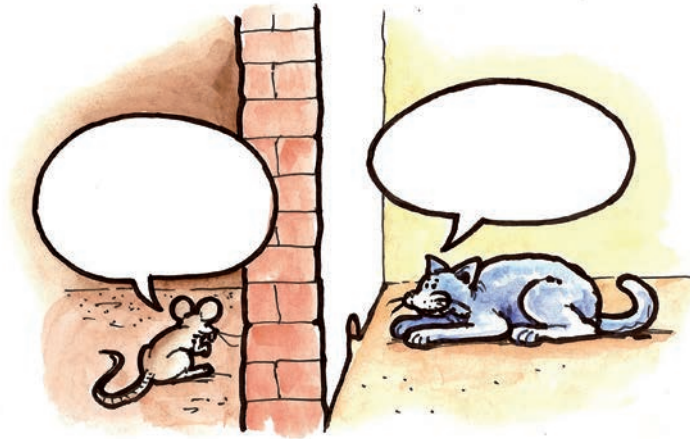
.....

.....

.....

1. Doplňte kresleným postavám do bublinek text.
Jejich komunikace by měla mít „určitou úroveň“.

2. Najdi někoho, kdo – jména napiš do volného místa.

- Umí hrát na hudební nástroj.
- Vydrží minutu bez dýchání.
- Vyprovokoval někdy rvačku.
- Chodí každý den venčit psa.
- Nedostal nikdy pětku.
- Třídí odpad.
- Neuklízí si po sobě po jídle.
- Pouští v autobuse sednout starší lidi.
- Odhazuje na ulici papírky.

Červeně podtrhni příklady vhodného/pozitivního chování.

Modře podtrhni příklady nevhodného/negativního chování.

PŘEDVEĎTE SE

Zapisuj si postřehy, které tě napadly při sledování prezentací.

Co se mi líbilo	Čeho se vyvarovat

Závěr:

Co určitě použít:

Čeho se určitě vyvarovat:

UMÍM SE OVLÁDAT?

1. Doplň věty, jak se zachováš, co uděláš:

Když dostanu pětku, _____

Když mi sestra/bratr vezme bez dovolení moji věc, _____

Když musím jít uklidit svůj pokoj, _____

Když nemohu najít mobil, _____

Když se mi nechce jít do školy, _____

Když rozbiji oblíbený hrneček, _____

Když si popálím ruku o svíčku, _____

2. Obrázky – najdi rozdíly mezi obrázky.

1. Doplň tabulku podle sebe:

Situace	Cíl	Překážka	Řešení (Co udělám)
Ve škole mám překreslit barevně obrázek z učebnice.	Nakreslit barevný obrázek.	Nemám pastelky.	
Máme ve třídě hudební vystoupení.	Zahrát na hudební nástroj.	Neumím hrát na žádný hudební nástroj.	
Mám roztrženou bundu.	Opravit roztrženou bundu.	Nikdy jsem to nedělal.	
Chci si koupit nový mobil.	Našetřit si peníze.	Zatím mám málo peněz.	
Ve škole proběhne zápas v přehazované.	Vítězství naší třídy.	Nejlepší hráč má naražené zápěstí.	

2. Bludiště: Najdi cestu, kterou se detektiv dostane k hledanému důkazu.

Tangramy – nejprve si přečti příběh ze staré Číny.

Před dávnými a dávnými časy, v dobách, kdy naše Země byla ještě zarostlá hlubokými hvozdy a vládli v ní vlci, medvědi a zubři, rozkvetla hluboko v nitru Asie mocná Čínská říše. V jejím čele stál císař jménem Jú. Byl to člověk prostého selského rodu a své vůdčí postavení získal pílí a inženýrskými uměním, díky kterému dokázal spoutat dravé vody řeky Jang-c'-tiang. Když dokončil šedesátý rok pilné práce na regulaci řek, odebral se konečně na odpočinek. Rád vasedával v jasmínovém loubí a poslouchal vyprávění pocestných, kteří zavítali do královského paláce z velkých dálek.

Jednoho dne došel k bráně starý venkovan. Jemný prach pokrývající jeho nohy podával svědectví o dlouhém putování a šaty neobvyklého střihu nasvědčovaly, že přichází odkudsi z pomezí říše.

„Uved' mě k jasnému císaři,“ požádal cizinec stráž. „Nesu mu zvláštní dar.“

Jakýpak dar může přinášet císaři otrhaný nuzák? Ušklíbl se voják, ale když muž naléhal, ohlásil ho v paláci. Cizinec se vládci hluboce uklonil a řekl: „Doslechl jsem se, že se skvěle vyznáte v inženýrských vědách. Přinesl jsem vám sedm nefritových destiček. Zaženou dlouhou chvíli a dobře vás pobaví.“

Nato vyňal z mošny dva velké trojúhelníky, jeden střední a dva malé trojúhelníky, čtverec a kosodélník.

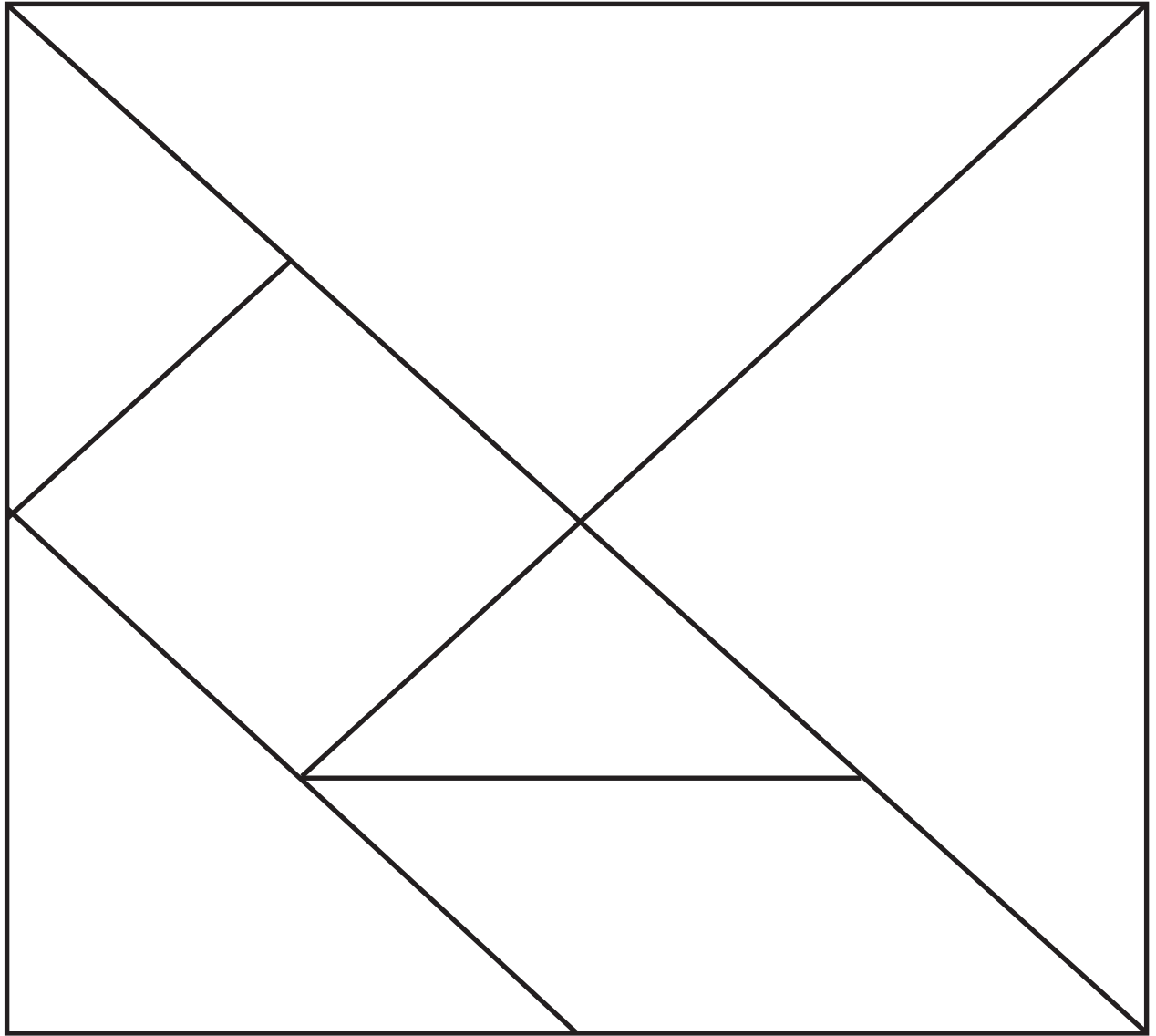
„Zkušený stavitel snadno sestaví z těchto sedmi destiček velký čtverec. V krátkém čase vyřeší i jinou otázku – jak ze všech tvarů sestavit dva velké čtverce, aby byly jeden i druhý naprosto stejné.“ Stařec se chvíli odmlčel a pak pokračoval: „Až tyto úkoly splníte, Jasnosti, naučím vás hru s těmito destičkami, která vám zpříjemní osamělé hodiny. Nepřestane vás bavit celá léta.“

Císař skutečně po krátkém přemýšlení vyřešil oba hlavolamy. Neznámý ho pak zasvětil do tajemství hry, kterou zná dnes celý svět pod jménem tangram.

Tuto zvláštní hru, starou prý více než čtyři tisíce let, se naučíte dnes i vy.

Z knihy M. Zapletalova Rok malých dobrodružství

Na list pevného papíru si nalepte následující pracovní list s nákresem a podle čar rozstříhejte dílky na tangramy.

INTERVIEW

Přečti si otázky v následující tabulce. Do volných políček doplň další otázky, na které by ses spolužáka nebo spolužačky rád zeptal/a.

Otázky	Odpověď spolužáka/spolužačky	Překvapilo/ nepřekvapilo mě to
Máš nějaké sourozence?		
Jaká zvířata máš doma?		
Co rád/a děláš ve volném čase?		
Chtěl/a by ses podívat na pyramidy do Egypta?		
Jaké je tvé nejoblíbenější jídlo?		

TŘÍDÍME VÝHODY A NEVÝHODY

Když se snažíte něco udělat, komunikovat s ostatními, pracovat ve skupině, pomáhat doma rodičům, zkrátka vyvinout nějakou činnost, musíte v sobě aktivovat „energetické zdroje“ pro toto konání. Jedním z nich je iniciativa, tzn. hnací motor něco udělat.

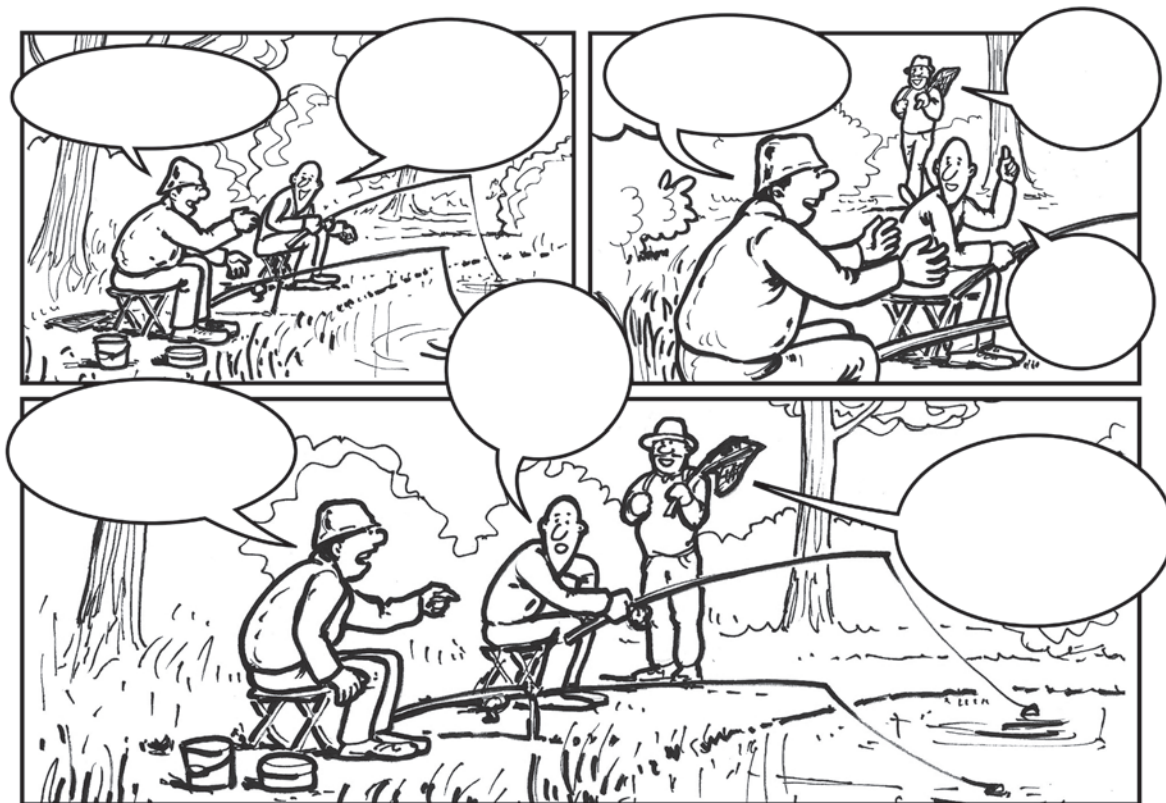
Přečtěte si následující lístečky. Pak je rozstříhejte. Roztříďte je do dvou skupin podle toho, zda pro vás představují výhodu nebo nevýhodu při snaze vykonat nějakou činnost. Roztřížené lístečky nalepte na volný list.

Mám obavu, že když někoho oslovím, odmítne mě.	„Nechci s tebou být ve skupině!“	V autobuse: „Sedněte si.“ „Děkuji, jsi moc hodný/á.“
„Nechci se s nikým domlouvat a dělat to, co chtějí jiní. Chci pracovat podle sebe!“	„Nezlob se, ale rád/a bych pracoval/a sám/sama. Už jsem si rozmyslel/a doma, co budu dělat. Třeba jindy.“	„Co kdybychom vyklidili tu místnost dole a udělali si tam klubovnu. Táta by nám tam dal starý stůl na pinčes.“ „No to je nápad!“
Petra má dobré nápady, chtěl/a bych s ní být ve skupině.	„Super, už se těším!“	„Ten/Ta neví, co by si vymyslel/a, aby upoutal/a pozornost! Teď vybírá peníze na dárek pro asistentku!“
Každý jsme dobrý v něčem, společně vytvoříme super projekt.	„Jestli budeš ve dvojici s ní, už se s tebou nebudu bavit!“	„Potřebovala bych pomoci připravit kulisy na školní oslavu. Máte někdo odpoledne čas?“ „Já vám pomohu, paní učitelko.“
Nejdříve jsem se bál/a přijít za Michalem, abychom pracovali spolu. Naše prezentace se ostatním nejvíce líbila.	Zapomněl/a jsem pomůcky, zeptám se Karla, ten jich má vždy více.	„Kdo si sám nevymyslel téma pro svůj projekt z vlastivědy, tomu ho přidělím sama.“
„Ty nic neděláš, jen čekáš, až to za tebe udělají ostatní!“	„Paní učitelko, mohl/a bych pracovat samostatně? Vyhovuje mi to více.“	Ráda bych se s nimi bavil/a, ale nejsme kamarádi, asi by mě mezi sebe nechtěli.
„Buď se mnou a ne s ním. Včera o tobě říkal, že máš starý mobil a ani neumíš hrát na počítači.“	„Zvu tě do kina. Právě běží premiéra Doby ledové 6.“ „O.K. Určitě jdu!“	Každý měl nasbírat a přinést několik kousků starého pečiva pro zvířata v zoo parku. Honza přinesl čtyři velké pytle.
„To je šprt! Už chce zase dělat nějakou práci. Dělá to jen proto, aby se zalíbil učitelce!“	„Dobrý den, chcete pomoci s tou taškou, paní Nováková?“ „To jsi moc hodný/á.“	Babička poprosila Elišku o pomoc se srovnáním knih v knihovně, kde má babička svůj zavedený pořádek. Eliška knihy seřídila podle svého systému.

1. Do bublinek doplňte rozhovor, který by mohl probíhat mezi nakreslenými postavami.

2. Napiš několik vět o tvých plánech.

1. Na dnešní odpoledne

.....
.....
.....

2. Na tento víkend

.....
.....
.....

3. Na letní prázdniny

.....
.....
.....

4. Do budoucích deseti let

.....
.....
.....

A) CO K SOBĚ PATŘÍ?

1. Přečti si situace v prvním sloupečku a spoj je s možnými reakcemi ve druhém sloupečku.

<p>Jedete na dvoudenní školní výlet. Budete přespávat v chatičkách po třech. Nevíš, s kým budeš v chatce.</p>	<p>Nabídnu mamince pomoc alespoň s houpáním kočárku.</p>
<p>Maminka bude mít narozeniny. Je to „kulaté“ výročí a bylo by dobré jí uspořádat něco zvláštního.</p>	<p>Nabídnu jim papírový kapesník.</p>
<p>Jdeš po ulici a najednou vidíš kočárek, vedle kterého klečí maminka. Slyšíš, že v kočárku pláče mimino. Maminka utiňuje sourozence, který upadl a zranil se.</p>	<p>I přes to, že jsi pohodlně usazený/á na sedačce a unavený/á, vstaneš a své sedadlo nabídneš této paní.</p>
<p>Je podzim, začaly plískanice a spousta dětí na kroužku, kam chodíš, je nastydlá. Vedle tebe sedí dívka/chlapec, který/á popotahuje.</p>	<p>Půjdu k němu a zkusím se s ním dát do řeči. Pokud si bude chtít povídat, zeptám se ho, co se mu stalo.</p>
<p>Jedete autobusem z kina. Je večer, jsi unavený/á a sedáš na volné místo. Na zastávce přistoupí starší paní.</p>	<p>Zvednu ji a vrátím ji zpět na její místo.</p>
<p>Jdeš po ulici a pánovi, který běží kolem tebe, vypadne z kapsy mobilní telefon.</p>	<p>Zajdu za někým ze třídy, koho mám rád a s kým kamarádím. Zeptám se ho, jestli budeme spolu v chatce.</p>
<p>Jdeš nakupovat. Projíždíš vozíkem mezi regály a na zemi vidíš ležet krabici, která spadla na zem.</p>	<p>Zvednu telefon ze země, kouknu, kterým směrem pán běží, zavolám na něj a běžím za ním, abych mu telefon vrátil/a.</p>
<p>Přijdeš do školy a vidíš, že spolužák, který je jindy veselý, sedí stranou a je zamlklý.</p>	<p>Zajdu za ostatními z rodiny a navrhnou jim, že bychom měli uspořádat nějakou rodinnou oslavu a vymyslet mamince speciální dárek.</p>

B) CO K SOBĚ PATŘÍ?

2. Do prázdných okének doplň své situace do prvního sloupečku a vymysli k nim možné reakce do druhého sloupečku.

KADUT JA KUKAT

1. Přečtěte si následující básničku.
Odpovězte na níže uvedené otázky.

KADUT
KADUT JA KUKAT
KUKAT JA LAPSET
KADUT
KADUT JA LAPSET
KADUT JA KUKAT
JA LAPSET
JA NAISSET !

1. Tato básnička je psaná v/ve: čínštině polštině finštině češtině ruštině angličtině
Správnou odpověď zakroužkuj.
2. Doplně název státu, kde se mluví tímto jazykem: _____
3. Hlavním městem tohoto státu je _____

2. Nyní se pokuste vymyslet svou vlastní verzi této básničky.

Návod: V básničce nahradte slova KADUT, KUKAT, LAPSET, NAISSET svými vlastními (např. jaro, léto, podzim, zima/mamka, taťka, bratr, rodina/...), JA = A.

Vaši básničku napište na volné místo.

Překlad původní básničky do češtiny:

KADUT = ulice
KUKAT = květiny
LAPSET = děti
NAISSET = dámy
JA = a

I VÁM SE TO MŮŽE STÁT

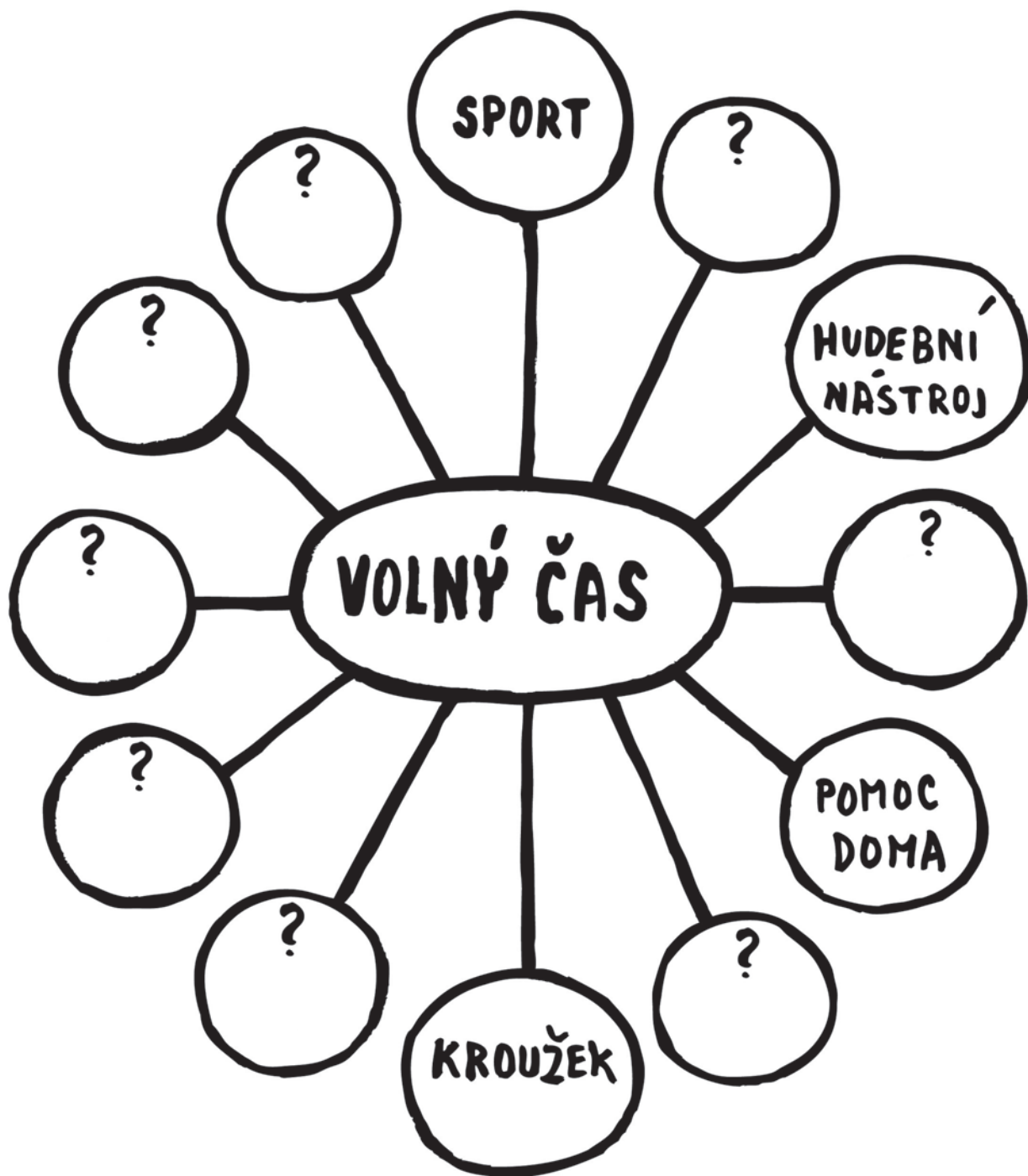
Přečti si jednotlivé situace a zakroužkuj, jaká reakce by byla nejvhodnější. Pokud vymyslíš variantu, která je podle tebe nejvhodnější, dopiš ji na volný řádek jako písmeno d/. Čtvrtou situaci si vymysli sám.

1. Jana si připravila referát. Prezentovala ho před třídou. David a Adam řekli, že se jim nelíbilo, jak ho četla a že to neměla dobře připravené. Ty s nimi nesouhlasíš.
 - a/ Nebudu se do toho plést, ať si to vyřídí sami.
 - b/ Vyjádřím svůj názor, že se mi referát líbil. S Adamem a Davidem nesouhlasím.
 - c/ Po hodině zajdu za Janou a řeknu jí, že se mi to líbilo.
 - d/
2. Slávek se několik týdnů poctivě připravoval na atletické závody. Týden před uskutečněním závodů trenér vybíral reprezentační družstvo a Slávek nesplnil požadované limity.
 - a/ Slávek by měl jít za trenérem, vysvětlit mu, jak se pečlivě připravoval, a tak by si zasloužil na závody jet.
 - b/ Slávek by měl příště trénovat ještě více, aby se mu podařilo limity splnit.
 - c/ Slávek by měl s atletikou přestat, stejně nedosahuje požadovaných výkonů.
 - d/
3. Na kroužku keramiky Klára vyráběla dárek pro babičku. Byla to vázička, která byla zdobená různobarevnými kytičkami. Všem dětem z keramiky se moc líbila. Když ji nesla domů, taška s vázičkou jí upadla a dárek se rozbil.
 - a/ Klára by se měla vyvztekat a vázičku zahodit. Vždyť by mohli na keramice dávat nějaké ochranné obaly, aby se výrobky cestou domů nerozbily.
 - b/ Klára by měla příště dávat větší pozor a vázičku zabalit do krabičky, aby se nerozbila. Teď už je pozdě truchlit nad „rozlitým mlékem“.
 - c/ Klára by měla zkusit vázičku slepit a babičce říci, co se jí stalo. Babička to určitě pochopí.
 - d/
4.
 - a/
 - b/
 - c/

Prohlédněte si následující schéma. Co můžete doplnit místo otazníků?

A) SPRÁVNÉ A NESPRÁVNÉ

Přečti si následující tvrzení a zkus je roztřídit do lodiček. 1. lodička – správné postoje, 2. lodička – nesprávné postoje (předsudky).

Kluci nepláčou.

Nemůžeš se zavděčit/zalíbit všem.

Měl/a bys svůj názor přizpůsobit názoru většiny.

Chybovatí je lidské.

Není ostuda říci: „Já nevím.“

Zeptej se, pokud něčemu nerozumíš.

Musíš se dobře učit, abys byl lékař/lékařka jako tatínek.

O svých pocitech bychom neměli mluvit.

Člověk by měl mít stejné názory celý život.

Názor můžeš změnit.

Nezajímej se o příčiny chování druhých lidí, je to jejich věc.

Není neslušné odmítnout nabídku.

Chyby dělají jen hlupáci.

Řeš problémy v klidu a s chladnou hlavou.

Musíš znát důvody, proč jsi to udělal.

Nedej na sobě znát, když něčemu nerozumíš.

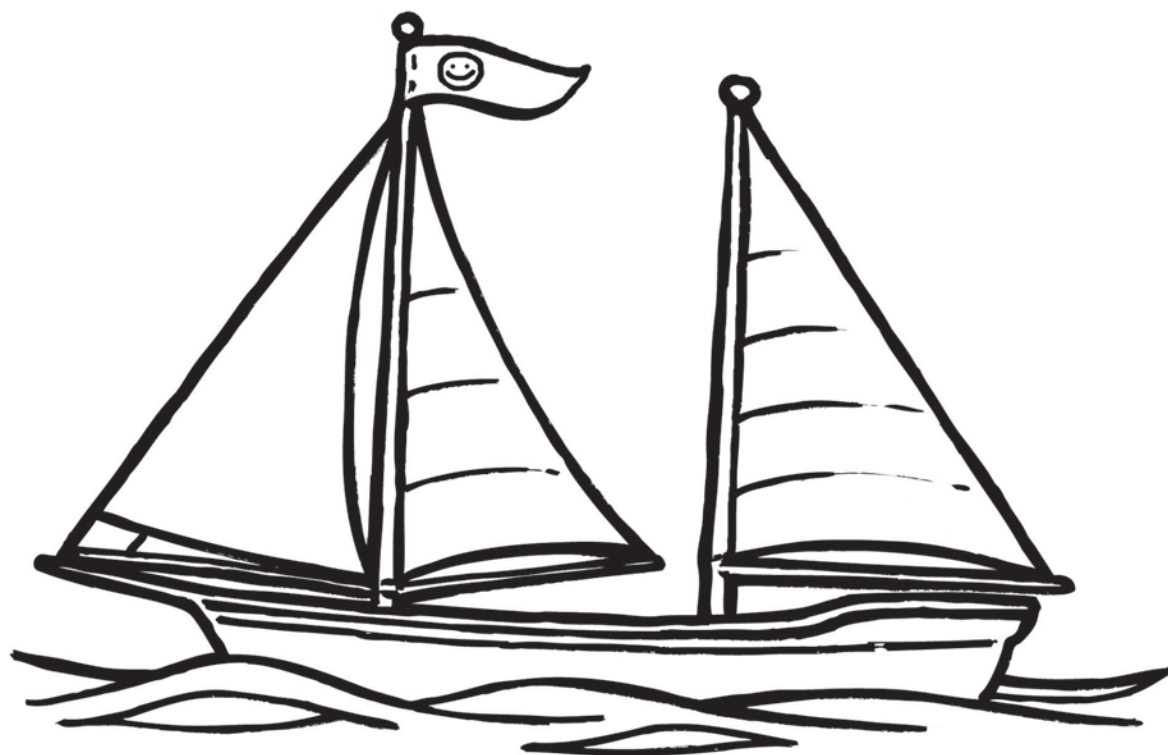
Měl bys dobře vycházet s každým člověkem.

Člověk by měl vyjadřovat svá přání.

Takhle to dělá každý, je to tedy správné.

Když tě někdo naštvě, klidně mu vynadej od plic.

B) SPRÁVNÉ A NESPRÁVNÉ

OTÁZKA	ODPOVĚĎ
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

R – respondent, dotazovaný

Otázka číslo	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	Shrnutí
1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									
9.									
10.									

Pozorně si přečti následující příběh. Na volný řádek dopiš další možnosti reakce. Zakroužkuj, jak bys reagoval/a ty. Zkus podtrhnout tu nejsprávnější variantu. Shoduje se tvoje odpověď s nejlepší možností?

Pozval/a jsi kamarády a kamarádky na oslavu narozenin. Měl/a jsi připravený zábavný program se soutěжами, občerstvením i tancem. Se vším ti pomáhali rodiče i mladší sourozenec. Oslava byla vlastně zahradní párty s grilováním. Pozváno bylo patnáct lidí, přišlo o jednoho více.

Rodiče ti řekli, že párty bude od 14 do 18 hodin. Ty jsi chtěl/a delší čas.

- Přizpůsobíš se tomu, co chtějí rodiče.
- Prosazuješ delší čas, jinak oslavu raději nechceš.
- Pokusíš se domluvit s rodiči, že pokud by se všichni dobře bavili, můžete čas ukončení posunout.
- d)

Tvůj sourozenec si přeje, aby mohl na tvé oslavě vybírat písničky.

- Snažíš se mu vysvětlit, že tví kamarádi mají rádi jiné písničky a už máš domluveného svého DJ.
- Vynadáš mu za to, jak ho vůbec napadla taková hloupost.
- Necháš ho, ať si to vyzkouší.
- d)

Přišel spolužák, který nebyl pozvaný.

- Řekneš mu, že nebyl pozvaný, tak ať jde domů.
- Přejdeš fakt, že nebyl pozvaný, a pozveš ho dál.
- Dál ho pustíš jen za podmínky, že donesl nějaký pěkný dárek.
- d)

Ráno před oslavou přišlo.

- Jsi našťvaný/á, určitě bude pršet celý den a ty máš zkaženou oslavu.
- Vymyslíte s rodiči náhradní program – grilovat se bude na terase, tanec a soutěže se přesunou do obývacího pokoje.
- Oslava se ruší pro nepřízeň počasí.
- d)

Oslava je v plném proudu, všichni se dobře baví až na Karla. Ten se tváří unuděně.

- a) Pošleš za ním někoho, aby se zeptal, co se děje.
- b) Necháš ho, ať se baví, jak sám uzná za vhodné.
- c) Jdeš za ním a pokusíš se ho zapojit do zábavy.
- d)

Lucka přinesla cédéčka s hudbou, která se ti moc nelíbí. Chce, aby se teď pouštěla její hudba.

- a) Rozhodně zamítneš, je to přece tvoje oslava!
- b) Řekneš, že je ti to úplně jedno.
- c) Domluvíš se s ostatními.
- d)

Při soutěžích jste rozbili několik talířů. Kolem jsou střepy.

- a) Kdo to rozbil, ať to uklidí.
- b) Chopíš se koštětem a začneš hned uklízet sám/sama.
- c) Oslava končí.
- d)

Jak vyřešit situaci s rozbitým nádobím?

- a) Domluvíš se s rodiči a řekneš ostatním, že se to může stát.
- b) Vybrané peníze od ostatních přijmeš, abyste za ně mohli koupit talíře nové.
- c) Vybrané peníze nepřijmeš, vždyť se to může stát.
- d)

Skupinka dětí nechce hrát soutěže, chce jen tancovat.

- a) Jsi naštvaný/á, že ti nejsou vděční za pozvání a stále si něco vymýšlejí.
- b) Řekneš jim, že po soutěžích se bude tancovat.
- c) Domluvíš se s ostatními a hledáte přijatelný kompromis.
- d)

Blíží se čas konce oslavy. Několik kamarádů se chystá k odchodu, ostatní se dobře baví. Co bude následovat dále?

- a) Buď odejdou všichni a zábava skončí, nebo všichni zůstanou a zábava bude pokračovat.
- b) Čas konce oslavy byl dán, není co řešit.
- c) Rozloučíš se s odcházejícími kamarády a po domluvě s rodiči oslava pokračuje dál.
- d)

Oslava skončila a je třeba uklidit a vše dát do původního stavu.

- a) Řekneš, že jsi unavený/á a musíš si odpočinout. Koneckonců to byly tvoje narozeniny.
- b) Řekneš kamarádům, aby zůstali déle a pomohli ti s úklidem.
- c) Rozloučíš se s kamarády a začnete s rodinou uklízet.
- d)

Ve škole se k tobě doneslo, že někdo říkal, jaká byla oslava hrozná nuda.

- a) Zjistíš, kdo to byl, a jdeš mu vynadat.
- b) Necháš to být.
- c) Zjistíš, kdo to byl a příště ho už nepozveš.
- d)

1. Přečti si začátky vět, zamysli se a doplň věty.

Když mi někdo řekne, že se mnou nebude kamarádit, pokud mu nekoupím čokoládu, tak

Když mi někdo řekne, že se mu nelíbí, jak zpívám, tak

Když se mě někdo snaží přesvědčit, abych si koupil/a stejnou věc, jako má on/ona, tak

Když mi kamarád/ka nechce vrátit DVD a říká mi, že už se na ten film stejně nebudu dívat, protože jsem ho viděl/a, tak

Když se mě snaží kamarád/ka přesvědčit, abych zítra nešel/nešla do školy, že je stejně jen beseda a on/ona také nejde, tak

Když vím, že mi někdo lže do očí proto, aby mě o něčem přesvědčil, tak

Když mě sourozenec přesvědčuje, abychom se dívali na film, který vybral on, ale já chci na jiný, tak

Když bratr/sestra nemohou něco najít a obviní mě, že jsem jim to schoval/a, tak

Když mám vybraný referát a kamarád/ka mě přesvědčuje, abych si ho s ním vyměnil/a, že já ten jeho zvládnu lépe, tak

Když si v automatu koupím poslední tyčinku a spolužák se mě snaží donutit, abych ji s ním vyměnil/a za něco jiného, co já nechci, tak

Název filmu:

Žánr:

Režie:

Rok natočení:

Herecké obsazení:

Hlavní filmové postavy:

Postavy s kladnými vlastnostmi:

Postavy se zápornými vlastnostmi:

Situace, ve kterých jsi pozoroval manipulativní chování:

Situace, ve kterých jsi pozoroval útočné chování:

Situace, ve kterých jsi pozoroval lhostejné chování:

Situace, ve kterých jsi pozoroval asertivní chování:

Můj názor na film:

Na stupnici vyznač své hodnocení filmu:

1. Najdi, kdo ze třídy:

- hraje na hudební nástroj
- má domácího mazlíčka
- se chce naučit něco nového
- chodí na nějaký kroužek
- bydlí i s babičkou a dědou
- rád čte
- pravidelně sportuje
- si rád povídá s druhými
- umí uvařit jednoduché jídlo
- potřebuje pomoci s učením

2. Zamysli se a napiš odpovědi na následující otázky.

a) Které z výše uvedených témat tě natolik zaujalo, že by sis o něm chtěl s popovídat delší dobu?

b) Máš z aktivity dojem, že by někdo ze třídy potřeboval tvou pomoc a v čem, s čím?

.....

c) Myslíš si, že bys o pomoc chtěl někoho požádat ty? Koho a v čem?

.....

1. Co je to zodpovědnost, jak podle vás vypadá zodpovědný člověk?

Můžete vybírat (kroužkovat) z nabízených charakteristik:

Zodpovědný člověk –

co slíbí, to splní, plní své úkoly, dokáže přiznat chybu, nevšímá si druhých, chodí včas, chová se slušně, má přehled o svých povinnostech, nikdy nic neslibuje, je zdvořilý, občas lže, s nikým se nedělí, stará se o své nejbližší, jí zdravě, často se nudí, zajímá se o druhé, má své osobní věci v pořádku, mluví pravdu.

Napadají vás ještě další charakteristiky, vlastnosti, projevy zodpovědného člověka?

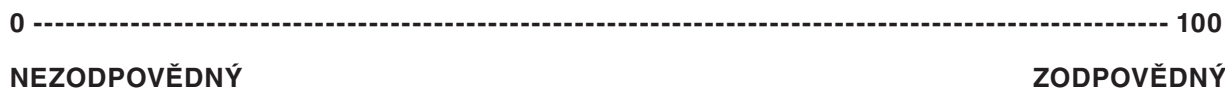
.....

.....

.....

2. Z příběhu *Jak jsem se dostala do dětského domova?* vypište postavy, přiřďte jim zkratky nebo značky a umístěte je na osu zodpovědnosti.

1. Doplňte slova, která vám pomohou objasnit význam slova.

Co všechno je povzbuzení? Je to:

P		CH			L	
O		D		V	☺	☺
V			R	U		A
Z		J		M	☺	☺
B	L		H		☺	☺
U		N			Í	☺
Z	Á		T		T	A
E		Á	N	☺	☺	☺
N		D	Š			Í
I				L	Y	☺

2. Jak těmto slovům rozumíte? Napište o každém slovu alespoň jednu větu. Pokud si nebudete jisti, podívejte se do slovníku synonym.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

JAK POMÁHÁME

1. Máte za úkol napsat si příklady toho, jak pomáháte. Aby se vám lépe přemýšlelo, máte tady malou nápovědu.

a) Pomáháte v rodině? Jak – čím a komu? Rodičům, prarodičům, sourozencům...

.....
.....
.....
.....

b) Pomáháte ve škole? Jak – čím a komu? Učitelům, spolužákům, kamarádům...

.....
.....
.....
.....

c) Pomáháte jinde ve svém okolí? Kde – čím a komu?

.....
.....
.....
.....

2. Odpovězte na otázky:

Proč vlastně pomáháme?

.....
.....

Co máme z toho, že pomáháme druhým?

.....
.....

Přináší nám pomoc něco?

.....
.....

Komu nejčastěji pomáháme?

.....
.....

1. Vypište si proslovy z aktivity, které vyjadřovaly respekt, povzbuzení, úctu, pochvalu... Ty, které jste si vyslechli, vymysleli i odposlouchali:

.....

.....

.....

.....

.....

2. V učebnici je uvedeno, že respekt ke druhému je možné vyjádřit nejen slovy, ale i gesty, postoji a mimikou... Uveďte příklady k jednotlivým neverbálním výrazům, jak vypadají i co znamenají:

GESTA:

.....

.....

POSTOJE:

.....

.....

MIMIKA:

.....

.....

3. Uveďte příklady lidí ze svého okolí, ke kterým máte respekt a čím si ho u vás získali:

Je to, protože

Je to, protože

Je to, protože

U koho jste vzbudili respekt vy? A čím, co myslíte?

U, protože,

U, protože,

U, protože,

Správná volba

1. Vypište vlastnosti hrdiny z vašeho příběhu. Co na něm obdivujete?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Napište, co jste zjistili. Vypátrali jste ve svém okolí někoho, kdo zachraňoval nebo byl někým zachráněn? Napište jeho příběh:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....